

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Diaconu Iurie, Boico Victor,

juducând în ședință, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al Diviziunii de Pușcași de gardă nr. 28 Harikov din 22 septembrie 1944, în privința lui

Gusico Ilia XXXXX, născut în XXXXX,
originar XXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința nr. 17 a Tribunalului Militar al Diviziunii de Pușcași de gardă nr. 28 Harikov din 22 septembrie 1944, Gusico Ilia a fost condamnat în baza art. 54-10 alin. (2) din Codul penal al RSSU, la pedeapsa de 10 ani privațiune de libertate, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, fără confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Gusico Ilia a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, a făcut agitație antisovietică, a lăudat calitatea vieții pe timpul ocupației temporare a teritoriului de către români, a făcut agitație pentru îndeplinirea unor activități teroriste împotriva comandantilor Armatei Roșii.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Gusico Ilia a declarat că, nu a făcut agitație contrarevoluționară. Dacă i-au scăpat anumite afirmații antisovietice, a făcut-o neintenționat și fără anumite scopuri. Nu a lăudat calitatea vieții pe timpul ocupației dar a declarat că, locuiește într-o regiune bogată atât sub conducerea românilor, cât și sub conducerea sovieticilor. Nu a făcut afirmații ce ar determina la acțiuni teroriste în adresa comandantilor.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței nominalizate, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Gusico Ilia, pe motiv că la materialele dosarului nu se conțin probe pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 54-10 alin. (2) din Codul penal al RSSU - *propaganda*

sau agitația, ce conține chemare la răsturnarea/slăbirea puterii sovietice sau săvârșirea unor infracțiuni contrarevoluționare sau fabricarea fie răspândirea literaturii cu același conținut, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul, prin acțiunile sale, a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS.

Sentința de condamnare în privința lui Gusico Ilia a fost pronunțată fără a fi luate în calcul declarațiile inculpatului, precum și ale martorilor.

În instanța de judecată martoral Șeraliev Sargabîș a declarat că inculpatul era soldat de rând în compania pe care o conducea. A auzit de la un subaltern că inculpatul îi instiga pe alți soldați să nu muncească și ascultând ce vorbesc aceștia, a auzit cum inculpatul vorbea despre faptul că în alte companii se lucrează mai puțin și odată cu începerea războiului, comandanții vor zbură din companie.

Martoral Grisenco Iacov a declarat că, inculpatul Gusico Ilia a afirmat, că pe timpul ocupanților se trăia mai bine, că avea în proprietate cal, viță de vie și lucra pentru sine, da nu pentru stat.

Inculpatul a negat declarațiile martorului și a menționat, că nu s-a expus împotriva colhozurilor.

Adiacent, s-a stabilit, că instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului Gusico Ilia la apărare examenând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, condamnarea lui Gusico Ilia, pentru agitație antisovietică constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil. În consecință, hotărârea judecătorească în cauză, urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Gusico Ilia în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală.

Prin urmare, inculpatul Gusico Ilia în conformitate cu art. 3 al Legii 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 6 pct. 44), art. 22 alin. (3), art. 452 alin. (1), art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare de către Procurorul General și adjuncții săi în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată. Viciu fundamental în cadrul procedurii

precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului. Hotărârea judecătorească definitivă împiedică reluarea examinării procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazului în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea pronunțată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost „supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „*activitate contrarevoluționară*”.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că Gusico Ilia a fost condamnat prin sentința nr. 17 a Tribunalului Militar al Diviziunii de Pușcași de gardă nr. 28 Harikov din 22 septembrie 1944, în baza art. 54-10 alin. (2) din Codul penal al RSSU, la pedeapsa de 10 ani privațiune de libertate, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, fără confiscarea averii personale, pentru activitate contrarevoluționară.

Conform art. 53 alin. (2) al Legii nr. 1225-XII din 08.12.1992, recursurile în anulare se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Gusico Ilia, în baza art. 54-10 alin. (2) din Codul penal al RSSU, cu casarea acesteia și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

Prin urmare, în temeiul argumentelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, pe motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a lui Gusico Ilia.

5. În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E:

Se admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, se casează sentința Tribunalului militar al Diviziunii de Pușcași de gardă nr. 28 Harikov din 22 septembrie 1944, în privința lui **Gusico Ilia XXXXX**, în baza art. 54-10 alin. (2) Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia în fața societății, și reintegrarea în drepturi în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată la data de *20 aprilie 2021*.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor